

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ-ΠΡΟΤΑΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΩΝ
ΣΤΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Στο Νομό Κέρκυρας τα ελαιουργεία λειτουργούν από δεκάδες χρόνια και εκσυγχρονίζονται κάθε φορά με τις νέες μηχανολογικές τεχνολογίες στο πλαίσιο της μετατροπής του ελαιοκάρπου σε ελαιόλαδο συμβάλλοντας σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη του Νομού. Από την καλλιέργεια των 4.000.000 περίπου ελαιοδέντρων έζησαν οι πρόγονοί μας και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία από εμάς πριν τη τουριστική έκρηξη των τελευταίων 35 χρόνων. Είναι γνωστό ότι η ελαιοκαλλιέργεια προϋπήρχε του τουρισμού. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι αποδέκτες των υγρών αποβλήτων των ελαιοτριβείων ήταν πάντα τα ρέματα κατά τη χειμερινή περίοδο χωρίς βέβαια κανένας να “ενοχλείται” και να “διαμαρτύρεται”. Μετά την απότομη και άναρχη επικράτηση του τουρισμού τα τελευταία 35 χρόνια, το ελαιόλαδο με το οποίο έζησε την Κέρκυρα πέρασε στο περιθώριο. Δεν αρκεί ότι πέρασε απλά στο περιθώριο αλλά θεωρείται από ένα μεγάλο μέρος των ενασχολούμενων στο τουρισμό σαν “βάρος” πλέον στην οικονομική ανάπτυξη του Νομού.

Σήμερα αρκετοί από τους ενασχολούμενους στον τουρισμό θέλουν οι αγροτικοί δρόμοι και τα μονοπάτια να έχουν καλή βατότητα, τα ελαιόδενδρα να είναι καλλιεργημένα, κλαδεμένα και βρίσκονται οι ελαιώνες σε καλή κατάσταση, καθαροί από τη βλάστηση ώστε να δίνουν στους επισκέπτες μας μία ωραία εμφάνιση ως αξιοθέατο. Επίσης να μη γδέρνουν τους τουρίστες οι βάτοι και τα γαϊδιουράγκαθα όταν αυτοί περπατούν μέσα στους ελαιώνες, κλπ. Γνωρίζουμε ότι κατά τη διαδικασία παραγωγή λαδιού προκύπτουν υγρά (βιομηχανικά) απόβλητα, τη μούργα όπως την ονομάζουμε στη Κέρκυρα. Η μούργα βέβαια έχει ένα μειονέκτημα, είναι μαύρου χρώματος και “σκουραίνει” το νερό των ρεμάτων κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου. Ορισμένοι από τους ενασχολούμενους στον τουρισμό ενοχλούνται από τη διάθεση των αποβλήτων στα ρέματα. Θέλουν τους ελαιώνες αποκλειστικά ως αξιοθέατο αλλά να μην παράγουμε λάδι. Επισημαίνουμε ότι μέχρι σήμερα δεν διαπιστώσαμε κάποια ενέργεια από τους ενασχολούμενους στον τουρισμό να συνδράμουν οικονομικά στη διατήρηση των ελαιώνων ως αποκλειστικό μοναδικό αξιοθέατο στους επισκέπτες μας αλλά να μην παράγεται ελαιόλαδο.

Αρκετές από τις τουριστικές δραστηριότητες παράγουν υγρά (αστικά) απόβλητα, τα οποία βέβαια δεν είναι τόσο έντονου σκούρου χρώματος αλλά έχουν όμως μία ιδιάζουσα οσμή. Είναι γνωστό ότι και αυτά τα απόβλητα στις περισσότερες περιπτώσεις διοχετεύονται στα ίδια ρέματα με αυτά που διατίθενται και τα βιομηχανικά απόβλητα των ελαιοτριβείων. Αυτά όμως τα απόβλητα είναι “καλοδεχόμενα” από ορισμένους γιατί συμβάλλουν στο εύκολο κέρδος. Αυτά όμως τα απόβλητα δεν ενοχλούν αρκετούς από τους ενασχολούμενους στον τουρισμό αλλά και ορισμένους “προστάτες” του περιβάλλοντος. Για αυτά τα απόβλητα, στις περισσότερες περιπτώσεις, δεν γίνονται καταγγελίες ή αν γίνονται είναι ελάχιστες. Υπάρχει όμως μία σημαντική διαφορά ως προς τη διάθεση των αποβλήτων στα ρέματα. Τα μεν ελαιοτριβεία έχουν αδιοδοτηθεί από την πολιτεία να διαθέτουν τα απόβλητά τους για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα κατά τη χειμερινή περίοδο στα ρέματα και οι άδειές τους είναι σε ισχύ ενώ οι τουριστικές επιχειρήσεις δεν έχουν αδιοδοτηθεί για το σκοπό αυτό. Όμως οι “μη αδιοδοτημένοι” διαμαρτύρονται για τους αδιοδοτημένους ότι ρυπαίνουν το περιβάλλον. Διευκρινίζουμε ότι δεν έχουμε καμία εμπάθεια με τις τουριστικές δραστηριότητες και καμία επαγγελματική αντιπαλότητα. Το αντίθετο μάλιστα γιατί οι ελαιοκαλλιεργητές και οι ελαιουργοί, ως εποχιακή επαγγελματική δραστηριότητα κατά τη χειμερινή περίοδο, ασχολούνται και στον τουρισμό για να συμπληρώσουν το εισόδημά τους.

Στο πλαίσιο της οικονομικής ανάπτυξης και την επιβίωση αυτού του τόπου, προϋπόθεση είναι η συνύπαρξη και των τριών οικονομικών τομέων (πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς). Επιβάλλεται να βρεθεί η συνισταμένη ώστε η κάθε συνιστώσα (παραγωγικός τομέας) να μην λειτουργεί σε βάρος του άλλου. Σε διαφορετική περίπτωση θα επικρατήσει το χάος από το οποίο ωφελημένοι θα είναι αποκλειστικά αυτοί που επιδιώκουν το εύκολο κέρδος δηλαδή την “απαρχτή” και τα χρήματα ενδεχομένως να μεταφέρονται εκτός του Νομού.

Σας ενημερώνουμε ότι τα υγρά απόβλητα της παραγωγικής διαδικασίας των ελαιουργείων πρέπει να διατίθενται σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ. αριθ. οικ. 127402/1487/Φ.15/01-12-2016 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 3924 Β') όπως αυτή τροποποιήθηκε και ισχύει με την υπ. αριθ. οικ. 135207/1801/07-12-2017 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 4333 Β'). Δυστυχώς όμως από τους αρμοδίους που συνέταξαν τις προαναφερόμενες αποφάσεις δεν έχουν επίγνωση της πραγματικότητας και των δυνατοτήτων που υπάρχουν ως προς την επεξεργασία των υγρών αποβλήτων των ελαιουργείων. Δεν έχουν ασχοληθεί με τον πρωτογενή τομέα, δεν γνωρίζουν την ελαιοκαλλιέργεια και την διαδικασία παραγωγής του ελαιολάδου. Από τα γραφεία τους και από το γεγονός ότι ενδεχομένως να έχουν κάνει ανώτατες σπουδές (διδασκτορικά, κλπ) νομοθετούν θεωρητικά και μακράν της πραγματικότητας. Γράφουν ωραία νομοθετικά κείμενα, μη υλοποιήσιμα βέβαια, απέχοντας από τη λύση των προβλημάτων και της πραγματικότητας. Αλήθεια στο πλαίσιο σύνταξης των νομοθετικών κειμένων βγήκαν από τα γραφεία τους να διαπιστώσουν με τα μάτια τους την πραγματικότητα; Αλλά αφού δεν βγήκαν γιατί δεν ρώτησαν τους εμπλεκόμενους στην παραγωγική διαδικασία της μεταποίησης του ελαιοκάρπου σε ελαιόλαδο;

Ειδικότερα, ως προς τη διάθεση των αποβλήτων των ελαιοτριβείων βάσει των προαναφερόμενων νομοθετημάτων σας ενημερώνουμε ότι:

α) Η διάθεση των αποβλήτων των ελαιοτριβείων για υδρολίπανση δεν είναι δυνατόν να τύχει εφαρμογής στα νησιά μας διότι η μορφολογία των νησιών, οι κλίσεις του εδάφους, οι γεωλογικοί σχηματισμοί, οι κατά τόπους σχηματιζόμενοι υδροφόροι ορίζοντες σε συνδυασμό με τον μικρό και κατακερματισμένο γεωργικό κλήρο και τον μεγάλο αριθμό των ελαιοδένδρων (4.000.000) δεν κάνουν εφαρμόσιμη αυτή τη μέθοδο. Πολύ εύκολο θα ήταν για τους ελαιουργούς να διαθέτουν τη μούργα στα χωράφια για την επίτευξη της λεγόμενης "υδρολίπανσης". Δηλαδή μίας κατά κάποιο τρόπο "ελεγχόμενης" διάθεσης των αποβλήτων στα χωράφια. Δυστυχώς όμως η κατάσταση που θα προέκυπτε θα ήταν τραγική για τον Νομό μας και πολύ χειρότερη από την υφιστάμενη κατάσταση. Για ποια υδρολίπανση νομοθέτησαν οι αρμόδιοι; Δεν έλαβαν υπόψη τους ότι στη Κέρκυρα οι βροχοπτώσεις ξεπερνούν τα 1300 χιλιοστά τουλάχιστον το χρόνο; Στη βόρεια Κέρκυρα η μέση ετήσια βροχόπτωση ξεπερνά τα 1600 χιλιοστά ενώ στη νότια τα 1200 χιλιοστά. Όλοι οι ελαιώνες κατά τη χειμερινή περίοδο είναι κορεσμένοι σε νερό και οποιαδήποτε επιφανειακή διάθεση της μούργας δεν θα εισχωρούσε στο υπέδαφος. Πάλι στα ρέματα θα κατέληγε ή στους υδροφόρους ορίζοντες. Όλοι μας γνωρίζουμε ότι στη Κέρκυρα μετά τον Δεκέμβριο αρχίζουν οι ολισθήσεις των εδαφών λόγω του κορεσμού του υπεδάφους σε νερό, της μεγάλης κλίσης των εδαφών και της γεωλογικής σύστασης του εδάφους.

β) Η διάθεση των αποβλήτων (μούργας) σε εδαφοδεξαμενές σε συνδυασμό με τις τεχνικές προδιαγραφές που πρέπει να εφαρμοστούν επίσης δεν μπορεί να λύσει το πρόβλημα και να τύχει εφαρμογής γιατί ένα μέσο ελαιοτριβείο παράγει ανά ελαιοκομική περίοδο περίπου 300 τόνους ελαιολάδου ή 328 κυβικά μέτρα ελαιόλαδο. Η διαστασιολόγηση των εδαφοδεξαμενών, σύμφωνα με τις Υπουργικές αποφάσεις, πρέπει για κάθε 1 κυβ. μέτρο λαδιού να κατασκευαστεί 4 κυβ. μέτρα εδαφοδεξαμενή, το βάθος της δεξαμενής θα πρέπει να είναι 1,5 μέτρα και να γεμίζει μέχρι το 80% του βάθους δηλαδή μέχρι το βάθος των 1,20 μέτρων. Συνεπώς για ένα μέσο ελαιοτριβείο θα πρέπει να κατασκευαστεί εδαφοδεξαμενή χωρητικότητας 1312 (328 X 4) κυβικών μέτρων αποβλήτων δηλαδή θα έχει εμβαδόν 1650 τετραγωνικά μέτρα (1640 X 80%=1312). Όπως προαναφέραμε η μέση ετήσια βροχόπτωση στη Κέρκυρα υπερβαίνει τα 1300 χιλιοστά ή 1,30 μέτρα. Συνεπώς οι εδαφοδεξαμενές θα γεμίζουν μόνο από το νερό της βροχής γιατί η-εξάτμιση-κατά-τη χειμερινή περίοδο δεν υπερβαίνει συνολικά τα 30-40 χιλιοστά. Βέβαια ως προς τη χοροθέτηση των εδαφοδεξαμενών υπάρχουν και άλλα κριτήρια και κατά συνέπεια δυσκολίες όπως οι αποστάσεις από οικισμούς, τους επαρχιακούς δρόμους, τις τουριστικές περιοχές, τις παραλίες, κλπ.

Αλήθεια τα υπουργεία δεν έχουν το επιστημονικό προσωπικό ώστε να διαπιστώσει ότι οι δύο προαναφερόμενες μέθοδοι διάθεσης των αποβλήτων των ελαιοτριβείων δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής τουλάχιστον στη Περιφερειακή Ενότητα Κέρκυρας;

γ) Η διάθεση των αποβλήτων με άλλη ισόδυναμη μέθοδο. Δυστυχώς στο Νομό Κέρκυρας δεν έχει εγκατασταθεί μονάδα επεξεργασίας αποβλήτων ελαιοτριβείων για την παραγωγή οργανικού εδαφοβελτιωτικού φυτικής προέλευσης. Καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια για το σκοπό αυτό από

επενδυτή με τη στήριξη της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων στο πλαίσιο αντιμετώπισης των προβλημάτων που προκύπτουν για την υλοποίηση μίας τέτοιας μονάδας.

Επισημαίνουμε επίσης την ιδιαιτερότητα των ελαιόδένδρων του νομού μας σε σχέση με τα ελαιόδενδρα των άλλων ελαιοκομικών περιοχών της Ελλάδας. Κάθε ελαιόδενδρο μας ισοδυναμεί με 3-4 ελαιόδενδρα των άλλων ελαιοκομικών περιοχών της Ελλάδας με ότι αυτό συνεπάγεται σε ότι αφορά την ποσότητα παραγωγής αποβλήτων στο πλαίσιο έκθλιψης του ελαιοκάρπου για την παραγωγή ελαιολάδου. Η Κέρκυρα θα πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν να έχει 15.000.000 ελαιόδενδρα περίπου προκειμένου να είναι ρεαλιστική η προσέγγιση για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Το τελευταίο χρονικό διάστημα και ιδιαίτερα κατά την ελαιοκομική περίοδο 2017-2018 που διανύουμε, ελέγχονται ως προς τη νομιμότητα τήρησης των περιβαλλοντικών όρων, μετά από καταγγελίες, περίπου 25 ελαιοτριβεία από τις αρμόδιες Υπηρεσίες (Λιμεναρχείο και Διευθύνσεις Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος της Περιφέρειας). Το πρόβλημα είναι η αδυναμία συμμόρφωσης των ελαιοτριβείων με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που προαναφέραμε το οποίο δεν είναι υλοποιήσιμο και όχι η αδιαφορία τους για την υλοποίηση των προβλεπόμενων από τις υφιστάμενες διατάξεις. Για το σκοπό αυτό προτείνουμε και ζητούμε την συνδρομή σας προκειμένου να υπάρξει προσωρινή νομοθετική ρύθμιση μέχρι την εγκατάσταση της μονάδας επεξεργασίας των αποβλήτων για την παραγωγή οργανικού εδαφοβελτιωτικού φυτικής προέλευσης. Συγκεκριμένα ζητάμε: α) Να τροποποιηθεί το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο σε ότι αφορά την περιβαλλοντική αδειοδότηση των αποβλήτων των ελαιουργείων ώστε η διάθεση των αποβλήτων να γίνεται σύμφωνα με τις οριστικές άδειες διάθεσης των αποβλήτων που έχουν λάβει από τις Υπηρεσίες Υγείας. Ειδικότερα να διαθέτουν τα απόβλητα μέχρι το τέλος Μαρτίου σε υδατορέματα γιατί κατά τη χειμερινή περίοδο υπάρχει μεγάλο επιφανειακό υδατικό δυναμικό και τα λύματα υφίστανται πολύ μεγάλη αραίωση και ουσιαστικά η υποβάθμιση του επιφανειακού υδάτινου δυναμικού είναι προσωρινή και αμελητέα και β) Από τον μήνα Απρίλιο και μέχρι το τέλος της ελαιοκομικής περιόδου τα απόβλητα να διατίθενται σε εδαφοδεξαμενές όπως προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις. Στη προκειμένη περίπτωση οι εδαφοδεξαμενές είναι δυνατόν να λειτουργήσουν ουσιαστικά γιατί κατά την περίοδο αυτή δεν υπάρχουν βροχοπτώσεις και αν υπάρχουν είναι ελάχιστες, οι ποσότητες των αποβλήτων προς διάθεση είναι ελάχιστες και επίσης υπάρχει εξάτμιση λόγω των αυξημένων θερμοκρασιών.

Σε περίπτωση μη νομοθετικής επίλυσης του προβλήματος, τα ελαιουργεία της Περιφερειακής Ενότητας Κέρκυρας θα κλείσουν, κατόπιν αποφάσεως της Γενικής Συνέλευσης των ελαιοτριβείων, λόγω αδυναμίας συμμόρφωσης των ελαιουργείων ως προς τη διάθεση των αποβλήτων τους με τις κείμενες διατάξεις. Πράγμα που θα πλήξει ανεπανόρθωτα την αγροτική οικονομία κατά την επόμενη ελαιοκομική περίοδο η οποία όπως αναμένεται θα είναι πάρα πολύ καλή.

Σας επισυνάπτουμε, προς ενημέρωσή σας, και τον τρόπο επεξεργασίας των αποβλήτων των ελαιουργείων όπου έχουμε καταλήξει και επιδιώκουμε να υλοποιήσουμε στο πλαίσιο της οριστικής επίλυσης του προβλήματος από τα μέλη του Συλλόγου μας.

Κέρκυρα, 29-05-2018

